

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
stv@eduskunta.fi

Viite: HE 189/2025 vp

Pohjanmaan hyvinvointialueen asiantuntijalausunto Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi hyvinvointialueesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta.

Pohjanmaan hyvinvointialue haluaa nostaa esille, että esitys on oikeansuuntainen, mutta riittämätön. Alueille annettavan rahoituksen jakoperusteet eivät perustu oikeaan tietopohjaan ja on siis virheellinen. Ei voida varmuudella todeta, että alkuvuosien rahoitus on jakautunut oikeudenmukaisesti, päinvastoin on selvää, että näin ei ole tapahtunut.

Rahoituksen nollasummalogiikka tekee täysin mahdottomaksi alueille ennakoida taloudellista tilaansa edes vuodeksi eteenpäin. Tästä on osoituksena VM juuri jakamat epäviralliset painelaskelmat, jotka osoittivat suurimmalla osalla alueista jälleen merkittäviä rahoituksen pudotuksia. On siis periaatteessa mahdotonta pystyä kenenkään arvioimaan, tuleeko alue kykenemään kattamaan alijäämiänsä vaaditussa ajassa. Tämän lisäksi hallitus on laittamassa alueille tuleville vuosille uusia mittavia hallitusohjelman mukaisia säästövaatimuksia, jotka osaltaan tulevat vaikeuttamaan tilannetta.

Alueille jaettava kokonaisrahoitus ja sen jakoperusteet ovat ongelmallisia. Lisääika ei tule tätä korjaamaan, mutta antaa toki laillisen keinon välttää arviointimenettely. Alueet ovat onnistuneet tekemään historiallisen matalaa kulukasvua, mutta usean vuoden jatkaminen samalla tasolla on käytännössä mahdotonta, ilman että lakisääteisten palveluiden järjestäminen vaarantuu.

Koko rahoitusmallin korjaaminen on aloitettava pikaisesti jotta turvataan lakisääteiset palvelut ihmisille.

Valtionvarainministeriön tulee suhtautua vakavasti tilanteeseen, jossa rahoitusmallin luottamus on romahtanut olemattomaksi ja talouden eriytyminen uhkaa alueilla vaikuttaa kansalaisten turvallisuuden tunteeseen.

Vaasassa 23.2.2026

Marina Kinnunen

Hyvinvointialuejohtaja
Pohjanmaan hyvinvointialue
Puh. 044 323 1808
marina.kinnunen@ovph.fi